

Utvikling ved folket, i folket, for folket

Nr. 6 – 1980

Asia Plateau, det asiatiske MRA-sentret nord for Bombay, inviterer til «En samtale om utvikling» ved årsskiftet. Spørsmålet som vil stå i fokus, er individets og samfunnets andel i å skape en ny mentalitet som grunnlag for den hittil så illusoriske nye verdensorden. Viktige faktorer ifølge invitasjonen, er «gapet mellom rike og fattige innen u-landene selv, den rike verdens åpenhet for en ny livsstil og sammenhengen mellom kulturarv og utvikling».

Det kommer en industridelegasjon fra Japan til konferansen, og generalsekretæren for en av Indias største fagforbund ventes å sende folk fra forskjellige deler av India.

I en tale i Sveits tidligere i år ga den indiske journalisten Russi Lala følgende skisse av Indias situasjon før konferansen:

India er kontrastenes land. I år sendte det opp sin egen satellitt. For seks år siden foretok det en atomprøvesprengning. På den annen side lever 70% av vår befolkning på og under sultegrensen.

India har en reserve på 20 mill. tonn matkorn, enda kanskje 50% av vårt folk er underernært. India er verdens 10. største industrimakt, og likevel har vi 40 mill. helt eller delvis arbeidsløse. Matproduksjonen er blitt sterkt hjulpet av teknologien. Etter de store importtallene under hungersnøden i 1966–67 har vi omtrent ikke importert mat — de siste to årene har vi faktisk eksportert ris til Sovjet. Tross tørke og oversvømmelser er vi kommet over matproduksjonskneiken. Det er en enorm fremgang, og mye av det skyldes folk som Norman Borlaug, som oppdaget den mexikanske hveten.

Selv om boligsituasjonen ikke er god i våre industribyer, har industrien gitt mange mennesker en høyere levestandard. Likevel er min konklusjon et-

ny verden

INFORMASJON OM MORALSK OPPRUSTNING

ter en undersøkelse jeg var med på for ukeavisen HIMMAT i industribyen Poona, at selv om arbeiderne har fått en høyere levestandard, er deres livsstandard blitt dårligere. De har mistet mye av sin opprinnelige kultur, uten at den nye har funnet sin form. Dette har medført betydelige problemer.

Jeg spør ofte meg selv: «Kan noen løfte 70% av vår befolkning ut av fattigdommen i løpet av 20 år? Det håpet jeg ser, ligger ikke så mye i selve administrasjonen, som i folkets vilje til å løfte seg selv.

Ikke teori, men omsorg

Jeg tenker på en mann som kom til Asia Plateau, og bestemte seg for å lytte til den indre stemmen som taler til oss alle i vårt hjerte. Hans første tanke var å slutte å røyke. Han hadde brukt mer enn 10% av inntekten sin på røyk. Noen av disse pengene ga han til Asia Plateau, og med noen av dem

Forts. side 7

Et spørsmål om troverdighet

Norden har til nå nydt stor tillit hos landene i den tredje verden — men er vi tilliten verdig?

Spørsmålet falt under en nordisk weekend-konferanse i Stockholm i oktober, hvor 160 fra Danmark, Sverige, Finland og Norge tok del. Paul Gundersen, forretningsmann fra Finland, har reist meget i den tredje verden og så det som en historisk oppgave for Norden å påta seg et tjener-ansvar i verden.

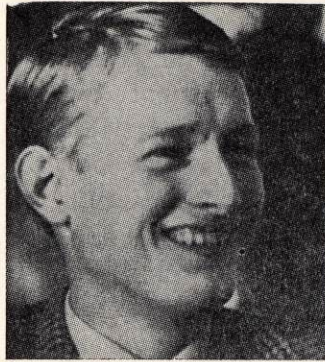
Konferansen hadde tre temaer — behovet for nye holdninger på «grasrotnivå» i forholdet til den tredje verden, spørsmålet om politisk vilje hos politikerne til å frembringe en ny økonomisk verdensorden, og behovet for forandringer i vårt eget samfunn slik at vi har troverdighet når vi vil gjøre noe for andre land.

«FN har gjennomført barnets år og et internasjonalt kvinneår,» sa en kvinnelig frisør fra Stockholm,

som var opptatt av korrupsjonen i det svenske samfunn og muligheten av å gjøre noe med den. «Hvorfor ikke et internasjonalt år for ærlighet?»

I svensk u-hjelps hovedkvarter i Stockholm (SIDA) fant det sted en panelsamtale i MRAs regi den 21. november, om temaet «En ny dimensjon i u-hjelpsarbeidet». De fire innlederne var riksdagsmann Sture Korpås (SP), den britiske diplomaten A. R. K. Mackenzie som var med i Brandt-kommisjonen, Keld Jørgensen, medlem av det danske sosialdemokratiske partis internasjonale komité, og gårdbruker Ove Jensen, Värmland.

Man konkluderte at det vestlige produksjonsapparat med sin overkapasitet kunne møte behovene i u-landene hvis vi er villige til en tilsvarende omlegning av produktvalget.

Latin-amerikansk smeltedigel

Av Bjørn Ole Austad

Fire år i Brasil og andre latin-amerikanske land er bakgrunnen for nedenstående betraktninger i forbindelse med årets utdeling av Nobels Fredspris. «Ikke-vold er neppe naive idealisters valg av strategi i et samfunn som er overmett på vold,» hevder artikkelforfatteren. «Det er kanskje heller et valg av de best egnede midler . . .»

«Vi setter oss fore, Herre, å tilgi også dem som torturerer oss, i håpet om at de skal forstå meningen i denne kampen og delta sammen med oss i et broderlig samfunn, uten hat og uten hevn, og bygge en varig fred og en menneskehet som forenes ved rettferdighet og kjærlighet.»

Dette var avslutningen på en bønn ved en katolsk messe til minne om drepte og forsvunne mennesker under militærdiktaturets regjering i Brasil. Stedet var en kirke i Salvador, Bahia, og rammen var en nasjonal konferanse for fullt amnesti i Brasil. Flere av de tilstedeværende protesterte etter messen. Hva hadde tilgivelse med Sør-Amerikas virkelighet å gjøre? Gjaldt det ikke nå mat og rettferdighet?

Når unge blir gamle

I juli i år holdt pave Johannes Paul II en gudstjeneste i Belo Horizonte i Brasil. En million var til stede, flertallet unge mennesker. Med glødende overbevisning sa paven: «Dere unge skjuler ikke deres vilje til å forandre radikalt de strukturer dere ser som urettferdige. Dere sier med rette at det er umulig å være lykkelig så lenge det finnes en mengde brødre som mangler et minimum av muligheter til en menneskelig tilværelse . . . (men) en ungdom begynner å bli gammel når han lar seg lure av prinsippet om at 'målet rettferdiggjør midlene', når han går over til å tro at det eneste håp for et bedre samfunn ligger i å fremelske kamp og hat mellom dets sosiale grupperinger . . .»

Nobelkomitéen har i år gitt sin støtte til en kristen i aktiv kamp for menneskeverd og fred. Adolfo Perez Esquivels hjemland Argentina har i syttiårene opplevd bygerilja og politiske terrorgrupper, og er nå et diktatur som har satt volden i et forferdelig system. 15.000 mennesker sies å være 'forsvunnet' i løpet av de siste fire år. Kan vi forestille oss hvilken fortvilelse det representerer hos mødre og andre pårørende som sitter igjen uten nytt fra sine kjære? Ikke-vold er neppe de svake idealisters naive valg av strategi i en slik situasjon. Det er kanskje heller et valg av de best egnede midler i et samfunn som er overmett på vold.

Evangelisering som alternativ til vold?

På samme måte som i Polen er den katolske kirke en maktfaktor å regne med i de fleste latinamerikanske land. En sosialist fra Brasil sa nylig til meg at en sosial revolusjon ville være umulig uten kirkens støtte. Derfor er kirkens engasjement så avgjørende for utviklingen i den delen av verden. Selv har jeg

bodd i Brasil i nesten fire år, og tar derfor landet som eksempel.

Under et besøk i Brasilia i 1976 sa Henry Kissinger at Brasil er «en kommende stormakt». Han traff nok militærregimets målsetting på kornet. Alt er blitt lagt opp til vekst og ekspansjon. Fra 1964 til 1974 øket Brasil bruttonasjonalproduktet med 56%. Men minimumslønnens reelle verdi sank samtidig med 55%. I 1976 disponerte den fattigste halvparten av Brasils befolkning bare 12% av nasjonalinntektene. De rikeste fem prosentene av folket fikk hånd om 39% av inntektene. Dette er Brasils dilemma: Forskjellen mellom en nasjonal elites mål og idéer og det fattige flertalls hverdag. Senatoren Franco Montoro fra et av opposisjonspartiene sa at intet land i den vestlige verden har en større forskjell mellom rik og fattig. Vi kunne fortsette med å nevne problemer som de multinasjonale selskapers utnyttelse av billig arbeidskraft, indianerstammers utryddelse, økologisk rovdrift, korrupsjon på alle plan i administrasjonen, høy barnedødelighet osv.

Kirken har i årevis vært sett på som en støttepillar for det bestående samfunn, men de latinamerikanske biskopers møter i Medellin, Colombia (1968) og i Puebla, Mexico (1979) viser en forandring. I dokumentene fra Puebla heter det: «Kirken bør evangelisere hele menneskets tilværelse . . . av den grunn stiller den seg kritisk til alle dem som forsøker å begrense troen til bare det personlige liv og familien, og dermed holder troens gyldighet borte fra yrkesliv, økonomiske og sosiale forhold og politikk, som om synd og kjærlighet, bønn og tilgivelse ikke skulle være relevante i denne sammenheng.» Dokumentene taler om å se verden fra de fattiges synsvinkel.

Kirkens engasjement reiser nye spørsmål

Under den store metall- og stålarbeiderstreiken i Sao Paulo i april-mai, sa distriktets biskop Claudio Hummes: «Kirken vil alltid stå på arbeidernes side.» Etterat myndighetene forbød arbeiderne å samles på fotballstadion, tilbød biskopen dem kirken som lokale for streikemøtene. Broder Betto som bodde hos den fremste av streikelederne, sa i et intervju med bladet *Teocomunicação*: «Klassestandpunktet til Jesus er for de undertrykte. Jesus viste klart at det er en forutsetning for å ha samfunn med Ham, at du står sammen med de undertrykte, står for de fattiges interesser.»

Mange oppfattet dette som marxisme i teologisk klesdrakt, og pave Johannes Paul II advarte i Pueb-

la mot å gå til andre ideologier for å hente idéer og inspirasjon. Evangeliets kraft må gjennomsyre alle dimensjoner ved frigjøringen, hevdet han, ellers vil kirkens budskap miste sin egenart. «Den vil bli underordnet og manipulert av ideologiske systemer og politiske partier.» (Puebla-dokumentet.)

Kirkens sosiale bevisstgjøring er først og fremst resultat av en våknende samvittighet. Nestekjærligheten omfatter millioner utenfor kirkedøra som sulter og lider nød, som blir forfulgt og torturert. Men samtidig stilles nye spørsmål: Hvilke midler skal tas i bruk for å oppnå rettferdighet? Hvilke idéer skal være kilde til handling? På dette felt opplever kirken både indre kamp og press utenfra.

Ethvert engasjement fra kirkens side innebærer uten tvil en risiko. Noe forenklet kan vi si at mange på høyresiden vil at den skal holde seg til en rent åndelig forkynnelse, omsorg for sjelen. Dermed kan status quo og økonomiske privilegier opprettholdes uforstyrret. På den annen side ønsker krefter på venstresiden et engasjement på folkets side for å legalisere klassekampen. Kirken blir den tillitsvekkende fasaden for deres revolusjon.

Troen på at Gud kan flytte fjell

«Uten hjertets og samvittighetens forandring vil aldri en varig sosial rettferdighet oppnås,» sa paven i en tale til arbeiderne i São Paulo. Fransiskaneren Leonardo Boff, en av frigjøringssteologiens fremste teoretikere, skrev i en artikkel om «Marxisme i teologien»: «Vi må arbeide på begge sider i forholdet mellom undertrykker og undertrykt, fordi tendensen til å undertrykke finnes i alles hjerte. Derfor trenger begge partier til omvendelse og til å bli nye mennesker.»

Her er vel Boff inne på et av kirkens vesentligste bidrag. Sosial synd og synden i systemet er iøienfallende, men dersom den ikke ses i sammenheng med den personlige synd, havner kirken fort i en materialisme der Guds nåde og tilgivelse ikke teller lenger, der hvert enkelt menneskes ansvar forsvinner. Erkjennelsen av synd og kampen mellom ond og godt vil gjøre kirken realistisk om faren for at dagens undertrykte kan bli morgendagens undertrykkere. Og i en situasjon der motsetninger skjerpes og herdes kan kirken stå for en tro på at Gud kan flytte fjell, at hardkokte kapitalister kan vende om, at hat og terror kan smelte, at korrupte mennesker kan gjøre opp.

At dette ikke er virkelighetsfjerne idéer, fikk jeg selv se i møte med mennesker og miljøer der ærlighet og ubestikkelighet, tilgivelse og innsatsvilje brakte sosial og materiell rettferdighet. Forandringen er på gang i Latin-Amerika. Men fredsprisutdelingen til Esquivel setter én ting i fokus: Det er ikke bare viktig at en kamp blir vunnet, men også hvordan den blir vunnet.

Han viste at det nytter

Garth Lean: «God's Politician»

Darton, Longman & Todd, London.

En dyp rotfestet oppfatning i vår tid er at enkeltmennesket kan gjøre lite eller ingenting med det som skjer i samfunnet omkring. Den engelske reform-politikeren William Wilberforce ble født i en tid like kynisk som vår — og kanskje enda mer hjerteløs. De privilegertes høyt skattede kultur var ofte et skalkeskjul for personlig dekadens, og grunnlaget for deres rikdom var slavehandel, barnarbeid og en utrolig brutal og hevnjerrig lovgivning.

Forfatteren Garth Lean har utgitt en bok (*God's Politician*) om William Wilberforce og hans innsats.

Wilberforce's begavelse var slik at han ifølge historikeren G. M. Trevelyan lett kunne ha avløst William Pitt som statsminister, hvis han hadde «satt partiet foran menneskeheten». 25 år gammel gjennomgikk han en kristen omvendelse som ga livet en ny retning. «Den allmektige har pålagt meg to store mål,» skrev han: «Opphevelsen av slavehandelen og en reformasjon i engelsk adferdsmønster.»

Lean viser hvordan Wilberforce og hans venner — en bemerkelsesverdig gruppe begavelser — for en stor del nådde disse målene i hans levetid. Blant andre reformer som de satte igang var en menneskeliggjøring av fengslene og kriminallovgivningen, forbud mot barnarbeid, og offentlige skoler for alle. De slåss i Parlamentet til fordel for ofrene fra Napoleonskrigene, grekerne og deres frigjøringskamp, da nordamerikanske indianerne, folket på Haiti og hottentottene. Opphevelsen av slavehandelen og det nye klimaet i landet brakte en helt ny optimisme. Ingen reformer syntes lenger umulige. Britenes holdning i koloniene forandret seg — ifølge Lord Birkenhead — «fra plyndring til paternalisme». Lean kommenterer: «Paternalisme er et stygt ord idag, men det var et vesentlig fremskritt fra ren plyndring! Og et samfunn hvor sosial innsats er på moten må foretrekkes fremfor ett som lukker øynene for lidelse.»

God's Politician beskriver hvordan Wilberforce og «Clapman-gruppen» som den ble kalt — parlamentarikere fra alle partier, forskere, jurister, forfattere og geistlige — levde og arbeidet sammen som et team, en slags permanent planleggingskomité. «De var en gruppe hvis intelligens ikke kunne bestrides, selv av dem som rynket på nesen av deres religiøsitet.» Wilberforce var deres inspirator uten at han noen sinne utnyttet sin autoritet for å få sin vilje igjennom. Alle konklusjoner og planer var en frukt av åpenhjertige samtaler hvor kritikk ble oppmuntret. Man søkte Guds lys over problemene i fellesskap.

«*God's Politician* er en protest mot det hjerteløse 'hjelpeløshets-syndromet' som har grepet om seg over alt idag,» sier Garth Lean. «Underkastelse under løgnen om at det enkelte menneske ikke lenger kan påvirke forholdene. Like radikale forandringer kan kjempes igjennom i dagens verden hvis grupper av mennesker er like forpliktet, like åpne for forandring i sine egne liv og like intelligente i sin arbeidsform som kretsen omkring Wilberforce.»

Sikkerhet og vekst i en utrygg tid

«Ny Verdens julenummer må inneholde noe om sikkerhet i en usikker verden,» lød forslaget fra en leser. «Folk er redde, og utsiktene er sannelig temmelig urovekkende.»

Trygghetsfølelse og tilfredshet faller ikke alltid sammen med det som er gjengs oppfatning av sikkerhet og suksess. «Ny Verden» stiller i den forbindelse noen spørsmål til et medlem av sin egen redaksjon, Jens Jonathan Wilhelmsen. Med sin kone Klär og døtrene Camilla og Julie bor han i MRAs senter i Oslo.

— I over tre år har du vært engasjert på heltid i en åndelig og moralsk opprustning av en verden som er i moralsk oppløsning. Det er ingen suksesshistorie, så hvordan vurderer du det?

— Like lite som Kristi virksomhet var noen suksesshistorie, har Moralsk Opprustning vært det. Sannheten har alltid hatt trange kår, i perioder innen Moralsk Opprustning også.

Likevel tror jeg at MRAs arbeid har hatt og har avgjørende betydning. Da tenker jeg ikke bare på bidraget til løsningen av konkrete problemer, som fransk-tysk forsoning etter krigen eller nå ved billegelsen av Zimbabwe-konflikten.

Jeg tenker på betydningen av at noen konsekvent har stått og står for absolutte normer i en tid da den moralske relativisme har vunnet så mye terreng, også blant kristne.

Og jeg tenker på de hundre tusener som har funnet nytt håp gjennom møtene med Moralsk Opprustning. Selv var jeg en av dem som hadde gitt opp. Jeg syntes at verdensbegivenhetene raste avgårde på et plan hvor alminnelige mennesker ikke kunne utrette noe. Den tanke at Gud har en hensikt med sin skapning, en plan som enhver kan finne ved å lytte, og sette ut i verden ved å adlyde, ga meg troen på det enkelte menneskes muligheter.

Ut fra denne overbevisningen har mennesker i alle verdensdeler tatt fatt på løsningen av de mest uovervinnelige problemer. Og de har ofte lyktes.

Tro på en vei fremover

— Tanken på fremtiden fyller mange mennesker med frykt. Deler du denne frykten?

— Det ville være uærlig å si at jeg ikke er redd av og til. Jeg har opplevd en okkupasjon, og jeg har to døtre som ville lide i en ny krig.

Men jeg har tro på de virkemidler vi har for å fremme en bedre utvikling. Under de forskjelligste himmelstrøk, i de mest ulike kulturer og samfunn, har jeg opplevd at mennesker kan forvandles. Rike og fattige, maktmennesker og hjelpeløse, kommunister og høyre-radikale, unge og gamle.

Det avgjørende er at enhver begynner med seg selv, men nekter å slå seg til ro med det. En ny tenkning må bringes også til dem som tar de store

politiske og økonomiske avgjørelser.

Denne oppgaven legger beslag på hele meg, også min fantasi. Det blir ikke alt for mye tid til spekulasjoner om min egen fremtid.

— Hva ville du ha gjort annerledes, skulle du begynte ditt MRA-arbeid på nytt?

— Jeg ville vært litt mindre aktivist, tatt mer tid til å lese og tenke. Ikke minst når det gjelder Japan, hvor jeg har bodd i fem år, har jeg oppdagat at det kreves et bevisst studium for å forstå et fremmed folk i dybden. Forståelse er avgjørende for et effektivt arbeid. Det har u-hjelpen fått sanne også.

Jeg ville også ha gitt mer tid til Guds-yrkelse, for å bruke et gammelt uttrykk. Når jeg har kjørt meg fast i den menneskelige naturs irrganger, har jeg ofte gått til mennesker etter hjelp, i stedet for til Gud. De åndelige ressurser til å være hva vi ikke er, finner vi bare hos Gud.

Den eneste pålitelige sikkerhet

— Kan man være uselvisk i et selvsk samfunn uten å gå til grunne?

— Ja, det er det nok av eksempler på. Jeg tenker på dem som driver forretninger på basis av ærlighet og uselviskhet. Mange av dem gjør det utmerket. Kundene, og de ansatte, merker det når menneskelig omsorg er med i transaksjonene. Men selvsagt er ikke uselviskhet noen allfarvei til suksess. Det kan gå galt også. Men vi må komme den tro til livs at det gode er mindre smittefarlig enn det onde.

Selv har jeg levet uten lønn i 33 år, og gjort en urokkelig erfaring: Når jeg prøver å gjøre Guds vilje, sørger han for at jeg får hva jeg trenger. Det er blitt enda klarere anskueliggjort etter at jeg giftet meg og fikk barn.

I en verden full av krigstrusler og økonomiske kriser, er det den eneste pålitelige sikkerhet. Bankbøker, verdisaker, jobber og hjem kan forgå. Guds forsyn gjør det ikke. «Se på liljene på marken . . .»

— Hvor finner du den dypeste tilfredsstillelse og glede?

— Det må vel være når man har kunnet være til avgjørende hjelp for et annet menneske, eller mange mennesker. Da spiller Kristi ord med: Hva dere gjør mot den minste av mine, det gjøre dere mot meg. Bevisstheten om de rikdommer en selv har motatt fra Kristus, gjør det dobbelt gledelig når en får gitt noe videre.

I det daglige synes jeg ellers jeg er mest tilfreds når jeg har levet og handlet i overensstemmelse med det beste i meg selv. Halvheten og selvisheten er gledens verste fiender.

— MRA har et vakker og romslig hus på Frogner i Oslo som sitt senter. Er det uttrykk for snobberi eller mange penger? Ville det ikke være mer kristent å selge huset og gi det til de fattige i Calcutta? Hva rettferdiggjør et slikt senter?

— Å selge huset og gi pengene til et u-land ville sikkert være bra, men korttenkt. En forutsetning for riktig og tilstrekkelig u-hjelp er en holdningsforandring i de rike land. I all beskjedenhet tror jeg vårt hus på Frogner har en andel i kampen for denne holdningsendringen.

Mange har fått viktige impulser gjennom sitt møte med folk og fakta fra u-land her i huset. Jeg kan nevne en nordmann som i det siste har samlet inn kr. 150.000,- til byggingen av et treningssenter som skal tjene forsoningen mellom raser og stammer i det nye Zimbabwe.

Oslo-huset er ikke uttrykk for mange penger, men for manges offervilje. Det er noen hundre familier rundt om i landet som deler sin inntekt med oss for at arbeidet kan gå videre. Det var også dem som tømte bankbøker, skrinla nyanskaffelser, solgte bilder og sølvtøy, for å betale huset da vi kjøpte det for 15 år siden. Huset er nok stort, men vi er jo 13–14 mennesker som bor og arbeider ut fra det til daglig. Vi har også over 3.000 gjester i året.

— Dere har to døtre. Hva er ditt høyeste ønske for deres fremtid?

— At de må vite hva de lever for, hvor de kan vende seg når deres menneskelige natur skaper vansker og at Gud er glad i dem.

Fellesskap

— Hvordan kombineres et engasjement for en hel verden med familieliv?

— Det er ikke så enkelt. Jeg er som oftest borte ca. 1/3 av året, og ser tre forutsetninger for at det skal gå bra:

a) Min kone må også være overbevist om at det jeg gjør er rett.

b) Når jeg er hjemme, har barna i alle fall en gang om dagen krav på min udelte oppmerksomhet.

c) Atmosfæren i hjemmet må være god. Når min kone og jeg krangler, blir barna redde og usikre. Det forsterkes ved at de ser så mange av sine venners hjem gå i oppløsning. Den beste sikkerhet vi kan gi barna, er at de ser at vi er glad i hverandre og vet at setningen «til døden skiller dere ad» er forpliktende for oss.

— I dag er det populært å realisere seg selv. Har deres ekteskap fremmet eller hindret den utviklingen?

— Noen mener at ekteskapet er en slags livslang tvangstrøye, en begrensning av ektefellenes frie utfoldelse. Vår erfaring er en annen. Hvis en med å realisere seg selv forstår å vokse som menneske og medmenneske, og få brukt alle de positive egenskaper som bor i en, så har ekteskapet for vår del uten tvil vært til hjelp.

Min kone har hjulpet meg til å slippe mine følelser til, noe jeg alltid har vært redd for. Samtidig har jeg måttet lære meget om å legge negative følelser bak meg, som såret stolthet, krav og dom. Det er

Hilsen fra en japansk pike

«Det var en norsk dame som hjalp meg til å ta et første skritt på en ny vei,» skriver en ung pike fra Tokio, i et brev til Ny Verden:

Å høre andre fortelle om sine fine opplevelser med Gud betydde ingenting for meg, for jeg vokste opp uten religion og trodde ikke på Ham i det hele tatt. Jeg hadde lagt merke til mange uoverensstemmelser mellom religiøse menneskers handlinger og det de sa de trodde på, og jeg hadde sterk mistillit til mennesker som trodde på Gud. Men samtidig var dette en verden jeg ikke kjente og som jeg gjerne ville vite mer om. Så jeg bestemte meg for ikke å tvile lenger, men prøve selv. Problemet var at jeg ikke visste hvordan jeg skulle begynne og hva jeg kunne tro på. Hva innebar det å ha en tro?

En realitet

I Caux i fjor kom jeg til å spise middag sammen med en norsk dame og fikk anledning til å høre om hennes erfaringer. Med tårer i øynene fortalte hun meg og to andre om det som skjedde da mannen hennes døde i fjellet og hvordan hun ble reddet opp av depresjonens dyp av engler. Selve historien virket på meg som en drøm, men mens hun fortalte så jeg noe som skinte på hodet hennes. Det var et sjokk for meg, for jeg hadde aldri sett noe slikt i virkeligheten før, bare på bilder. Men det var da jeg begynte å tro at det finnes mer enn det som vår fornuft kan forklare, og jeg bestemte meg for å ha ett mål: At jeg også kan bli et menneske som det skinner av på den måten.

Det var første skritt i min tro, og den har vokst siden. Jeg visste ingen ting om denne kvinnen, men det var hun som beviste for meg at troen er en realitet og ga meg mulighet til å leve med Gud. Derfor vil jeg gjerne takke henne og Norge.

nesten umulig å være gift hvis en holder fast på reaksjoner og klagemål mot den annen. Å lære å tilgi og glemme er en frigjørende prosess.

Min kone har også lært meg meget om de «myke verdier», om hva de små ting betyr for mennesker og hvordan man kan gi omsorg. Jeg lever lett mer ensidig i sosiale eller ideologiske problemer og hvordan de kan løses, men glemmer ofte mennesket ved siden av meg.

Min kone, på den annen side, hadde vært fullt engasjert i ansvaret for den praktiske siden av å drive MRAs sentra rundt om i verden. Det hadde begrenset hennes perspektiv og ansvar. Gjennom sitt mer utadrettede engasjement har hun begynt å leve med i og ta ansvar for samfunnet på en ny måte. Hun har også begynt å lese mere og sette pris på og benytte seg av de rikdommer som uteliv og natur har å by på.

Kort nytt

GAMMEL KVINNE PÅ REISE

«Vi burde være mer opptatt av de nordiske land og ta bryet med å reise dit selv,» sa 82-årige Irène Laure til en sveitsisk journalist etter en reise i oktober. Kartet viser reiseruten. «Selv har jeg besøkt

USA 16 ganger — men vi glemmer lett den nordlige delen av Europa.» Under et kort opphold i Stockholm hadde den tidligere parlamentarikerens blant annet samtaler med afrikanske politikere og frigjøringsledere, som det finnes mange av der. I Kiruna ble hun intervjuet av *Norrländska Socialdemokraten* om sin innsats for forsoning mellom Frankrike og Tyskland etter siste krig:

«Den gamle kvinnen, som var overbevist sosialist allerede i 14-års alderen og som senere representerte tre millioner franske sosialistkvinner i deputererkammeret, dukket altså opp i Kiruna en grå oktoberdag, men ikke ved noen tilfeldighet,» skriver avisen, og siterer: «Jeg har besøkt 66 land og dette er mitt tredje besøk i Sverige. . . . Vi i Frankrike har Sverige å takke for at Paris klarte seg fra tilintetgjørelse under annen verdenskrig. Den svenske ambassadøren lyktes i å få Paris erklært for såkalt åpen by.»

«Det var i flyet mellom Australia og India i vår at Irène begynte å snakke om Finland,» forteller hennes oversetter Marie-Claude Borel til *Ny Verden*. «Mellom Bombay og Dehli erklærte hun at vi også måtte besøke svensk Lappland.»

INDUSTRISEMINAR I RUHR

En tysk gruvearbeider tok initiativet til et industri-seminar i Gladbeck i Ruhr i midten av oktober. De forandringer som moderne teknologi vil bringe for partene i arbeidslivet, sto i sentrum. Ifølge *Westdeutsche Allgemeine Zeitung* var formannen for bedriftsrådet i Brown-Boveris evdeling i Mannheim første taler over temaet «Morgendagens teknologi — kilde til frykt og håp». Han slo fast at fordommer mellom ledelsen og de ansatte ofte er en årsak til angst. Teknikken må til enhver tid beherskes av menneskene slik at den blir vår tjener og ikke vi dens slave. «Både hånd og hode må brukes fullt ut for at vi skal oppnå dette.»

Et spørsmål som ble inngående drøftet i arbeidsgrupper var nødvendigheten av en porsjonering av arbeid. Willi Haller, direktør for et sør-tysk data-

maskin-firma og foregangsmann for «fleksitid-systemet» i Tyskland ga eksempler på det som er i ferd med å skje: I visse skoler deler nå tre lærere det arbeid som tidligere ble utført av to. En mer fleksibel fordeling av arbeidstiden innen en uke, et år eller et helt arbeidsliv vil bli nødvendig. Haller viste til en plakat på veggen i møtesalen: «Forvandling i mennesket — håp for verden» og understreket hvor avhengig vi i fremtiden vil være av en slik forandring i den enkeltes holdning til sitt arbeid og til sine medmennesker.

Avisen *Ruhr-Nachrichten* skrev i sin rapport fra seminaret at det også kom gjester fra Sverige, Holland, England, Sveits og Tsjekkoslovakia, ved siden av deltakerne fra Forbundsrepublikken og Berlin.

AV UROKKELIG TRO: HENRIK SCHAEFER

«Egentlig hadde vi bestemt at en påbegynt samtale om mediaspørsmål skulle tas opp igjen neste gang vi møttes til aftens. Men det kom til å gå annerledes. Sist onsdag ble Henrik Schaefer revet bort gjennom et plutselig hjerteinfarkt.»

Det er sjefredaktøren i Luzern-avisen *Vaterland* som skriver om den avdøde sveitseren som ble en venn og fortrolig også av mange nordmenn. I mange år var han president for Stiftelsen Moralsk Opprustning i Sveits. Ikke minst for MRA-sentret i Caux var hans innsats uvurderlig.

Henrik Schaefer.

I *Vaterland* for 11. november heter det videre: «Det han formidlet var inntrykket av en troende kristen som ikke gjorde særlig vesen av det, men som levde sin tro desto sterkere. Denne troen preget ham gjennom et langt liv, og ga dessuten livet hans en helt ny retning for mange årtier siden. Født i Aarau og bestemt for en fremtid i forretningslivet, forberedte han seg hjemme og i utlandet på en rik karriere. Alt dette forsaket han imidlertid i tretti-årene for å vie seg til nye, for det meste åndelige anliggender og etter krigen til Moralsk Opprustnings arbeid. Og dette på en måte som frembrakte den dypeste respekt for Henrik Schaefer hos dem som møtte ham . . . Dette var Henrik Schaefer: Et tvers igjennom godt menneske, aldri knugende i sin iver for Frank Buchmans verk, fullstendig overbevist om sitt oppdrag, full av optimisme, full av tro på det gode i menneskene og på Gud . . .»

Artikkelen ledsages av et foto med titelen: «Av urokkelig tro: Henrik Schaefer».

Utvikling . . .

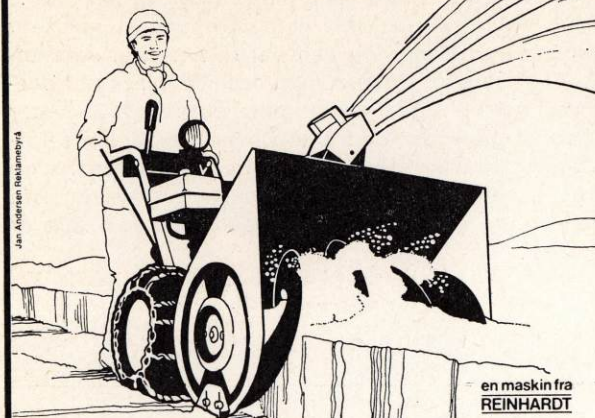
Forts. fra side 1

Han fikk med seg noen venner og gjorde det. Så tenkte han på en kollega hvis kone hadde reist fra ham på grunn av drikkingen hans. Han tok ham med hjem til seg, hjalp ham til å begynne på nytt, og skaffet ham også jobben tilbake. Mannen ba sin kone om tilgivelse og hun kom tilbake til ham.

For denne mannen er utvikling mer enn teori, det er omsorg for mennesker. Han tenkte på barna — og bygget en skole. Han tenkte på naboene — og gravde en brønn. Han tenkte på en mann, og prøvde å gjøre noe for ham. Uten en slik ansvarsrevolusjon kan vi ikke løfte India.

Du kan aldri forutse hva som vil skje når noen begynner å adlyde den indre stemmen. I vår «samtale om utvikling» vil vi snakke om en slik indre motivasjon og spesielt ta for oss utviklingen av karakteren. Som Brandt-komisjonens rapport sier: «Den nye økonomiske verdensorden trenger menn og kvinner med vidsyn og en ny mentalitet hvis den skal fungere.»

Ta snøen lett vint!

CANADIANA SNØFRESERE

Avanserte og kraftige. Bygd for tørt klima. 5 gear forover, fri og revers. Svingbar tut — også under arbeid. Kraftige piggekjettinger. Canadiana tilfredsstiller alle sikkerhetskrav. 1032: 10 HK/81 cm. Selvstarter. Arbeidslys. Differensial. 825: 8 HK/66 cm. Arbeidslys. Differensial. 822: 8 HK/56 cm.

FORHANDLER:

REINHARDT

Reinhardt Maskin A/S 4601 Kristiansand S.
Avdeling Oslo: Hvamveien 1, 2013 Skjetten

Er huset ditt eldre enn 25 år er det store sjanser for at du har problemer du ikke vet om!

Mange eiere av gamle hus nøyer seg med å skifte ut sprukne og ødelagte takstein en gang imellom. Har du benyttet denne formen for «takreparasjoner» i noen år, har du sannsynligvis problemer du ikke vet om — på taket ditt. Om vann og snø har fått fri passasje til lekter og undertak, er sopp og råte snikende taksykdommer som bør stoppes snarest mulig. Ta kontakt med oss idag, så stiller vi vår Zanda-mann til din disposisjon. Han kan gi deg råd og veiledning.

Zanda
HAR TAKTEKKE

Zanda A/S
3470 Slemmestad
Tlf. (02) 78 03 60

SVAKSTRØM ER VÅR STYRKE

Vår spesialitet:

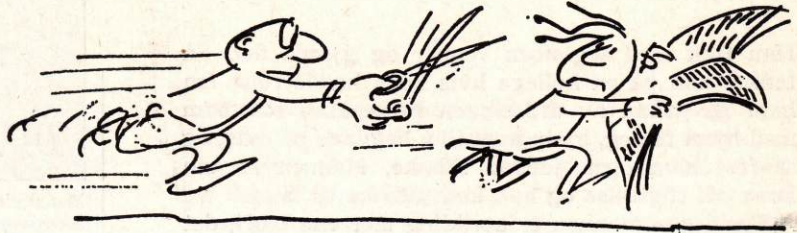
Alt materiell for avslutning av svakstrømskabler

90 år som spesialforretning i svakstrømsbransjen

O. ØSTMO A.S

Rådhusgt. 3, Oslo 1

klippet

Så langt fra å være kjedelig, er moral tvert imot spennende, utfordrende og engasjerende. Og hva kristendommen angår, er den vel mer enn moral. Men den er blant annet og ikke uvesentlig også moral, god praktisk og livstjenlig moral.

«Alt er politikk» — slik lød et slagord som var svært populært en tid. Med minst like god rett kunne en si: «Alt er moral». allfall er det en moralsk kjerne i de fleste av de problemer verden og vi selv har å stri med, fra de største til de mer dagligdagse.

Johan B. Hygen, Vårt Land 4.10.80.

Å fritt og åpent si til Gud hva jeg har på hjertet og høre på hva han har å si helt personlig til meg — en slik samtale gjør meg til en person, et fritt og ansvarlig vesen. Jeg står i et personlig forhold til Gud, og dette personlige forhold til Gud er troen.

Gud taler til oss gjennom kirkeklokkens klang og gjennom predikantens stemme. Han taler som til Elias i vindens sakte susning og som til Job i torde-
nen. Han taler i våre egne tanker når vi legger dem fram for Ham, i våre egne følelser og i våre anelser.

Vi stiller Ham ofte store spørsmål som han ikke svarer på straks eller ikke i det hele tatt. Men Han sier oss dag for dag hva vi trenger, hva som holder oppe og leder vårt jeg. Nåden kommer liksom dråpevis til oss.

Han taler også på forskjellig måte til forskjellige mennesker. Ingenting er mer feilaktig enn å sammenligne seg i dette forhold med noen annen og tro at Gud er nærmere det menneske som skriver opp mange vakre tanker i sin dagbok.

Dr. Paul Tournier.

En ekte samtale er en samtale hvor hver av partene ser den annen som dette virkelige medmenneske og godtar det, aksepterer det tvers over motsetningene. Selv om motsetningene ikke kaffes ut av verden på denne måten, er det likevel bare slik de kan bli menneskelig tålelige og føres et stykke fremover mot det punkt hvor de virkelig kan overvinnes.

Martin Buber i «Livet forplikter», Aschehoug 1966.

Selvom jeg vendte kirken ryggen under Schjelderupstriden, har jeg nok hele tiden hatt en gudstro. Jeg kan si til kona: «Vi må være takknemlig mot Vårherre.» «Gud har vært oss nådig.» Omgivelsene tror av og til jeg vitser når jeg sier slikt. Men dette er noe som ligger dypt i meg. Det jeg reagerer på, er når kristenfolket legger mer vekt på dogmene enn på kristen praksis.

Trygve Bull i «Vårt Land» 14.11.80.

Den moralske byrden som hviler på presidenten er blitt for tung. Det virker som USA ikke er et seriøst land hvor folk gjør en innsats selv, men i stedet overlater alt til den intelligens og dyktighet som skal vises de neste fire årene av Reagan, denne sympatiske, velmenende tidligere fagforeningstillitsmannen og sports-reporteren som ikke leser bøker og liker å ri.

Hvis det er slik at alt hviler på denne mannen, er USA verre ute enn noen er klar over i dag, og skuffelsen vil bli dyp. Reagan kommer til å gjøre sitt beste. Man har tillit til at han vil gjøre det bra. Man håper at han vil gjøre det bedre enn hans umiddelbare forgjengere har klart. Men han er bare presidenten, og USAs virkelige tilstand formes ikke av ham og kan ikke kureres av ham. Kuren er en felles sak. Alle er involvert.

William Pfaff, International Herald Tribune 15—16.11.80.

Ny Verden vil fremme: En åndelig og moralsk opprustning. Solidaritet mellom enkeltmennesker og nasjoner. En revolusjon under Jesu Kristi Kors, som vil omskape verden. Individets og samfunnets forandring. Absolutte moralnormer: ærlighet, renhet, uselvskhet og kjærlighet.

INFORMASJON OM MORALSK OPPRUSTNING

Utkommer med 6 nummer i året.

I redaksjonen:
Eva Riise Hanssen - ansvarlig red.
Anders Eskeland
Einar Engebretsen
Jens J. Wilhelmsen
Inge Mannsåker
Sturla Johnson
Keld Jørgensen (Danmark)

ABONNEMENTSPRIS for et år
Norge kr. 40,-
Danmark dkr. 45,-

Redaksjonens adresse:
Postboks 3018, Elisenberg, Oslo 2
Tlf. 02/44 64 78 — Postgiro 5 12 57 94
Danmark:
Postboks 312
1502 København V. Postgiro 18 51 51
Sverige:
Sveavägen 34, 6., 111 34 Stockholm
Tlf. 08/10 34 56

Trykkeri: Brødr. Tengs, Oslo
Utgiver: Stiftelsen Moralsk Opprustning
NY VERDEN